

VODIČ ZA
PREVODITELJE
U RADU S
IZBJEGLICAMA
I TRAŽITELJIMA
AZILA

1

UVOD

Svake godine velik broj osoba napusti svoje zemlje porijekla i dolazi u druge zemlje izjavljujući da su bili prisiljeni pobjeći kako bi spasili živote ili sačuvali slobodu. Te osobe tvrde da ih vlasti njihove države nisu uspjele zaštititi, ili su im čak prijetile progonom, zbog čega im je potrebna zaštita u državama primitka.

Svaka osoba koja osnovano strahuje od proganjanja, kojoj prijete ozbiljna nepravda, bilo to dijete ili odrasla osoba, ima pravo tražiti i dobiti međunarodnu zaštitu izvan svoje zemlje porijekla. Pravo na traženje azila ljudsko je pravo zajamčeno Općom deklaracijom UN-a o ljudskim pravima¹. Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. i Protokol iz 1967. godine jamče izbjeglicama zaštitu i brojna prava koja se vežu uz tu zaštitu kao što su pravo na zapošljavanje, pravo na socijalnu zaštitu, pravo na obrazovanje, pravo na stjecanje pokretne i nepokretne imovine, pravo na intelektualno i industrijsko vlasništvo i slično².

Zemlje koje primaju izbjegle osobe snose odgovornost za utvrđivanje vjerodostojnosti njihovih zahtjeva i procjene prava na utočište i međunarodnu zaštitu. Međutim, odlučivanje o takvim zahtjevima smatra se jednim od najsloženijih i uvelike problematičnim postupkom. Osobe koje traže međunarodnu zaštitu često nemaju uz sebe nikakve materijalne

dokaze kojima bi potvrdili opasnost od proganjanja ili nepravde, a ne mogu ih zatražiti od zemalja porijekla jer su upravo te zemlje one koje ih ne uspijevaju zaštititi ili im njihove vlasti prijete proganjanjem. Stoga nerijetko u postupcima odlučivanja o zahtjevima za međunarodnu zaštitu ključnu ulogu imaju iskazi tih osoba i utvrđivanje njihove vjerodostojnosti. Izazovi pri utvrđivanju vjerodostojnosti su brojni, a jedan od najvažnijih i najčešćih su i jezične barijere.

Tijekom postupka odobrenja međunarodne zaštite tražitelj međunarodne zaštite (u daljnjem tekstu: tražitelj) susrest će se sa službenim osobama Ministarstva unutarnjih poslova, odvjetnicima, socijalnim radnicima, koordinatorima prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite, medicinskim sestrama i doktorima — osobama različitih službi. Često tražitelj neće poznavati hrvatski jezik te će za komunikaciju biti nužna prisutnost prevoditelja. U tim slučajevima službene osobe koji rade s tražiteljima neće moći doći do nužnih podataka bez posredovanja prevoditelja. Prevoditelj ima ključnu ulogu u procesu razmjene informacija. Cjelokupno obrazlaganje tražiteljevog zahtjeva treba biti točno prevedeno na hrvatski jezik kako bi vlasti mogle donijeti pravednu odluku vezanu uz dodjelu međunarodne zaštite. Ovaj vodič ima za cilj naglasiti važnost prevoditeljske uloge i predstaviti osnovna

pravila prevođenja u postupcima odobrenja međunarodne zaštite.

Vodič za prevoditelje u radu s izbjeglicama i tražiteljima azila nastao je u okviru projekta „Dobrodošli — razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za izbjeglice” započetog u studenome 2014. godine. Aktivnosti projekta smjerale su na uspostavljanje vrlo važnog, a do tada potpuno zanemarenog spektra usluga za integraciju izbjeglica u hrvatsko društvo. Bez razvijenog sustava socijalnih usluga te izravne podrške ova društvena skupina postaje potpuno isključena jer je, s obzirom na svoj ekonomski status, kulturološke razlike, etničko podrijetlo i jezične barijere, u znatno nepovoljnijem položaju od hrvatskih državljana. Kroz aktivnosti projekta želja nam je bila omogućiti socijalno uključivanje i ponuditi održivi model integracije izbjeglica kroz razvoj i proširenje socijalnih usluga za uspješno uključivanje u tržište rada i u hrvatsko društvo u cjelini. Jedan od smjerova aktivnosti unutar projekta bio je i educiranje stručnjaka o specifičnostima u radu s izbjeglicama i tražiteljima međunarodne zaštite te izrada ovog priručnika kojem je cilj pomoći prevoditeljima i stručnjacima (policiji, socijalnim radnicima, liječnicima i drugima) u prepoznavanju potrebe uvažavanja kulturoloških i rodnih razlika te procjene osjetljivosti osoba koje su prošle kroz traumatično iskustvo proganjanja i migriranja.

2

POSTUPAK
ODOBRENJA
MEĐUNARODNE
ZAŠTITE

Osobe koje smatraju da im je potrebna međunarodna zaštita mogu izraziti namjeru traženja međunarodne zaštite na graničnom prijelazu, a ako se već nalaze na području Republike Hrvatske namjeru izražavaju u policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji, ili u prihvatnom centru za strance. Nakon toga u prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite, ili iznimno izvan prihvatilišta, podnose usmeni zahtjev koji se unosi u zapisnik.

Postupak odobrenja međunarodne zaštite nakon izražene namjere ili naknadnog zahtjeva na graničnom prijelazu, odnosno u tranzitnom prostoru zračne luke, morske luke ili luke unutarnjih voda, u određenim se okolnostima provodi na graničnom prijelazu ili u tranzitnom prostoru.

Svaki zahtjev za odobrenjem međunarodne zaštite ispituje se pojedinačno. Pri utvrđivanju potrebe za međunarodnom zaštitom vlasti moraju postupati u skladu s pozitivnim izbjegličkim pravom, i to prvenstveno Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/15), te svim relevantnim međunarodnim pravnim aktima i pravnim aktima Europske unije.

Službena osoba Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: službena osoba) provest će ispitni postupak i omogućiti

tražitelju izjašnjavanje o svim činjenicama i okolnostima koje su bitne za postupak odobrenja međunarodne zaštite. Tražitelj je dužan za vrijeme saslušanja dati vjerodostojna i uvjerljiva obrazloženja razloga na kojima temelji svoj zahtjev, priložiti sve dostupne dokaze kojima potkrepljuje svoj zahtjev te istinito odgovarati na sva pitanja koja su mu postavljena. Tražitelj je dužan osobno prisustvovati i sudjelovati na saslušanju bez obzira na to ima li zakonskog zastupnika, posebnog skrbnika i/ili opunomoćenika.

Službena osoba može saslušati tražitelja više puta radi utvrđivanja činjeničnog stanja.

Iako je uloga prevođenja važna u raznim fazama postupka odobravanja međunarodne zaštite i komunikacije tražitelja i izbjeglica sa službenim osobama, uloga prevođenja u ispitnim postupcima ima poseban značaj jer rezultati ispitnog postupka imaju posljedice na ostatak života tražitelja. Niz osebnosti ispitnih postupaka čine ulogu prevoditelja posebno izazovnom. Za kvalitetno izvršavanje te uloge potrebne su koncentracija, jezične sposobnosti, mentalna agilnost te mnoge osobne kvalitete. Rječnik s kojim se prevoditelj susreće može mu biti nov i nepoznat. Kulturološke razlike među stranama u postupku mogu zahtijevati složene

prijevide. Konačno, dužnost je prevoditelja zadržati neutralnost, a istovremeno biti senzibiliziran za specifičnosti ovog postupka, činjenicu da su mnogi tražitelji proživjeli razna traumatična iskustva koja utječu na kvalitetu njihovih iskaza te da je ocjena vjerodostojnosti njihovih iskaza često temeljni kriterij odlučivanja. Profesionalno i ispravno prevođenje od presudne je važnosti za osiguranje pravičnog ishoda ovog procesa.

3

PREVOĐENJE U
POSTUPKU
UTVRĐIVANJA
MEĐUNARODNE
ZAŠTITE

3.1 JEZIK I PISMO U POSTUPKU

Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti predviđa da se postupak odobrenja međunarodne zaštite vodi na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Ako tražitelj ne razumije hrvatski jezik, osigurat će mu se prevoditelj za jezik za koji se opravdano pretpostavlja da ga osoba razumije i na kojem može komunicirati. Ako je moguće, tražitelju će se po službenoj dužnosti osigurati prevoditelj istog spola radi osiguranja cjelovitog obrazlaganja zahtjeva ili drugih opravdanih razloga. Tražitelj je dužan dostaviti prijevod strane isprave kojom dokazuje svoje navode, a koju je preveo prevoditelj. Ako tražitelj ne želi rabiti usluge prevoditelja, dužan je dostaviti ovjereni prijevod.

3.2

METODE PREVOĐENJA

**PRI PROVEDBI ISPITNOG POSTUPKA
RABI SE KONSEKUTIVNA METODA
PREVOĐENJA.**

To podrazumijeva da se prevoditelj i govornik izmjenjuju u govoru. Službena osoba postavlja pitanje tražitelju nakon čega slijedi prijevod na jezik tražitelja.

**ZA KONSEKUTIVNO PREVOĐENJE
POTREBNO JE DOBRO PAMĆENJE,
MOGUĆNOST OBRADE INFORMACIJA TE
TEHNIKA BILJEŽENJA INFORMACIJA.
SVE ŠTO JE IZREČENO MORA BITI
ISTOZNAČNO PREVEDENO NA DRUGI
JEZIK.**

12/28

**RIJEČI MORAJU BITI DOSLOVNO
PREVEDENE U PRVOM LICU.**

Prevoditelj tako treba rabiti prvo lice jednine.

Postoje situacije kada se pojedine službene osobe ne obraćaju izravno tražiteljima.

U tim situacijama prevoditelj mora točno odrediti kome je upućeno pitanje, odnosno jasno prevesti kome je pitanje namijenjeno. U slučajevima kada prevoditelj zatraži riječ za sebe treba govoriti u formi „Prevoditelja zanima...”, a ne u prvom licu jednine.

3.3 PRIPREME ZA PREVOĐENJE

Vrlo je važno da se prevoditelji pripreme prije samog zadatka, i u sadržajnom i u terminološkom smislu.

PREVODITELJI IMAJU PRAVO ZATRAŽITI I UNAPRIJED DOBITI SVE MATERIJALE KAKO BI SE PRIPREMILI ZA ZADATAK. NA PRIMJER, AKO JE IKAKO MOGUĆE, PREVODITELJI BI TREBALI PRIJE ISPITNOG POSTUPKA UTVRDITI TERMINOLOGIJU I SADRŽAJ NA OBA JEZIKA.

Pitanja u postupku uključuju opsežan stručni vokabular i/ili terminologiju s kojom prevoditelji unaprijed trebaju biti upoznati kako bi bili u stanju točno prenijeti informacije. Vlasti ne daju unaprijed prevoditeljima materijale za pojedinačne slučajeve traženja međunarodne zaštite. Međutim, prevoditelji bi trebali dobiti detaljne informacije o jeziku određene države ili regije koji će se rabiti. Prevoditelji mogu unaprijed zatražiti postojeće predloške za ispitne postupke.

3.4 UVJETI ZA PREVOĐENJE

Uobičajena je praksa da sve uključene strane tijekom ispitivanja budu u istoj prostoriji.

AKO PREVODITELJI MOGU UTJECATI NA RAZMJETAJ U PROSTORIJI, TREBALI BI IZABRATI MJESTO S KOJEG MOGU IMATI IZRAVAN KONTAKT SA SVIMA UKLJUČENIMA U POSTUPAK, A POSEBNO S OSOBAMA ZA KOJE I KOJIMA PREVODE, KAKO BI UKLJUČENI IMALI DOJAM DA RAZGOVARAJU MEĐUSOBNO, A NE S PREVODITELJIMA.

Uobičajen razmještaj sjedenja u prostoriji u obliku je trokuta — prevoditelj sjedi na kraju stola, a službena osoba i tražitelj zaštite na suprotnim stranama stola. U nekim se slučajevima prevođenje može odvijati i preko video ili telefonske veze.

SAVJETUJE SE DA PREVODITELJI BUDU ODMORNI I SITI PRIJE POČETKA ZADATKA JER PONEKAD ISPITNI POSTUPCI MOGU TRAJATI DUŽE VRIJEME.

3.5 POVJERLJIVOST PODATAKA

**PREVODITELJ JE OBAVEZAN ČUVATI
POVJERLJIVOST PODATAKA TE
POSTUPATI SUKLADNO PROPISIMA
ZAŠTITE OSOBNIH PODATAKA.**

Izuzetno je važno striktno se držati ovog standarda u postupcima utvrđivanja međunarodne zaštite. Neovlašteno širenje pojedinosti iz tražiteljevog iskaza može, primjerice, dovesti u opasnost članove obitelji koji se još uvijek nalaze u zemlji porijekla tražitelja. Stoga je bitno nikada ne raspravljati o pojedinostima postupka s osobama koje nisu sudjelovale u ispitnim postupcima te uništiti sve bilješke čim više ne budu potrebne.

3.6 NEPRISTRANOST I POVJERENJE

**IAKO JE SLUŽBENA OSOBA TA
KOJA OSIGURAVA I PLAĆA USLUGE
PREVOĐENJA, PREVODITELJ MORA U
SVAKOM TRENUTKU BITI NEPRISTRAN I
NEUTRALAN I NE DOPUSTITI DA OSOBNI
STAVOVI ILI MIŠLJENJA UTJEČU NA
OBAVLJANJE ZADATKA.**

Čak i u slučajevima kada prevoditelj redovito surađuje s pojedinom službenom osobom, ne smije sa njom posebno komentirati pojedinosti postupka.

Prevoditelj treba izbjegavati razgovore s tražiteljem. Treba prevesti sva njegova pitanja čak i kada zna mogući odgovor. Prevoditelj mora prevesti sve što je rečeno i ne smije tražitelju ništa reći na vlastitu inicijativu.

Prevoditelj na svome radnom mjestu ne smije verbalno ili na bilo koji drugi način izražavati svoje mišljenje.

**PREVODITELJ NE SMIJE PRIHVATITI
ODREĐENI ZADATAK AKO UNAPRIJED
ZNA DA NEĆE MOĆI OSTATI NEPRISTRAN
I U MOGUĆNOSTI ODRADITI ZADATAK
NEUTRALNO I OBJEKTIVNO.**

Ponekad će prevoditelj dolaziti iz iste države, iste etničke skupine ili dijeliti iste političke stavove kao i tražitelj (zapravo, neki od prevoditelja i sami su osobe pod međunarodnom zaštitom koje su prolazile kroz postupak utvrđivanja međunarodne zaštite). No, ponekad bi prevoditelji mogli imati predrasude i stavove prema tražiteljima zbog toga što pripadaju suparničkoj političkoj frakciji, plemenu, religiji ili su uključeni u aktivnosti koje nisu u skladu s moralnim vrijednostima koje prevoditelj dijeli. U malim zemljama kao što je Hrvatska gdje postoje malobrojne zajednice imigranata moglo bi se desiti da se tražitelj i prevoditelj poznaju.

AKO PREVODITELJ NIJE U MOGUĆNOSTI OSTATI NEUTRALAN, MORA PRIJAVITI SUKOB INTERESA. AKO GRAĐA KOJA SE PREVODI DOVODI DO SNAŽNIH EMOTIVNIH REAKCIJA KOJE NE MOŽE SAKRITI, PREVODITELJ TREBA PREKINUTI ZADATAK. PREVODITELJ U SVAKOM TRENUTKU MOŽE ZATRAŽITI PRAVO NA RIJEČ.

17/28

U nekim slučajevima tražitelj ne vjeruje prevoditelju i ne govori sve što je potrebno tijekom ispitnog postupka. Nepovjerenje prema prevoditelju lako može promaknuti službenoj osobi jer tražitelj azila ne može izreći svoj problem preko prevoditelja. Kako bi se osigurala uspješnost ispitnog

postupka i kako bi se poštovala sva prava tražitelja vrlo je važno da službena osoba bude svjesna nepovjerenja. Prevoditelj treba razumjeti da nepovjerenje tražitelja nije osobna uvreda ili uvreda njegovoj struci. Razlozi mogu biti višeslojni — na primjer, prethodni događaj u zemlji podrijetla tražitelja. U svačijem je interesu osigurati potrebnu razinu povjerenja između prevoditelja i strana u postupku.

**ZAKON O MEĐUNARODNOJ I
PRIVREMENOJ ZAŠTITI PROPISUJE DA
JE TRAŽITELJ DUŽAN SURAĐIVATI S
PREVODITELJEM, OSIM AKO SE OCIJENI
DA BI TA SURADNJA MOGLA NEGATIVNO
UTJECATI NA CJELOVITO OBRAZLAGANJE
NJEVOG ZAHTJEVA.**

3.7 KULTUROLOŠKE RAZLIKE I RODNO OSJETLJIVA PITANJA³

**SLUŽBENE OSOBE I PREVODITELJI
MORAJU BITI SVJESNI I ADEKVATNO
REAGIRATI NA KULTUROLOŠKE I
RELIGIJSKE RAZLIKE TE OSTALE RAZLIKE
KAO ŠTO ROD I DOB.**

Moraju ostati neutralni, suosjećajni i
objektivni tijekom razgovora.

**BITNO JE IZBJEĆI GOVOR TIJELA ILI
GESTIKULACIJU KOJA BI SE MOGLA
SHVATITI NEPRIKLADNOM ZA ODREĐENO
ETNO-KULTUROLOŠKO OKRUŽENJE
TE NASTOJATI ŠTO MANJE PREKIDATI
GOVORNIKA TIJEKOM IZNOŠENJA
TVRDNJI.**

19/28

Službene osobe i prevoditelji moraju se unaprijed u potpunosti informirati i biti sigurni u osjetljivosti koje se mogu javljati zbog rodne različitosti u komunikaciji, posebno kada se radi o neverbalnoj komunikaciji. To je izrazito važno u kontekstu međukulturne komunikacije, na primjer, žena bi mogla izbjegavati kontakt očima s voditeljem postupka zbog kulturoloških normi društva iz kojega dolazi.

**SLUŽBENE OSOBE I PREVODITELJI
TREBALI BI DATI DO ZNANJA**

**TRAŽITELJIMA DA SU DOVOLJNO
UPOZNATI I OSJETLJIVI NA NASILJE
VEZANO UZ ROD I SPOL JER NA TAJ
NAČIN ŽENE MOGU SLOBODNIJE
GOVORITI O SVOJIM ISKUSTVIMA.**

Službene bi osobe trebale nastojati koristiti specifična, ali ne i nužno precizna pitanja kada je to moguće. Na primjer, za postupak bi bilo korisnije tražiteljicu upitati o problemima s kojima se suočavala i zamoliti je da o tome priča samostalno umjesto postavljanja specifičnih pitanja koja mogu dovesti do osjećaja nelagode i zatvaranja u sebe.

Kada se postavljaju pitanja o zlostavljanju ili torturi, tražiteljice neće možda uvijek dati točan opis zlostavljanja koje su pretrpjele. To je moguće zato što one same neće razumjeti da se termini „zlostavljanje” ili „tortura” odnose i na seksualno nasilje, obiteljsko nasilje te ostale oblike nasilja kojima bi žene mogle biti izložene. Poželjno bi bilo objasniti tražiteljici da su i to oblici nasilja, da je u hrvatskoj kulturi o tome prihvatljivo razgovarati te da je povjerljivost dobivenih informacija zajamčena. Isti se pristup treba primijeniti i u slučajevima kada su žrtve seksualnog zlostavljanja muškarci.

Suosjećanje s traumama i emocijama tražitelja bitan je preduvjet koji omogućuje

da tražitelji slobodnije progovaraju o svojim životnim pričama. Ako se sumnja da je tražitelj bio žrtva seksualnog nasilja, ili ako ne može govoriti o određenim aspektima koji se odnose na takve događaje, postavljaju se diskretna i indirektna pitanja. Tražitelju se mora dati vremena te mu se mora pružiti mogućnost da ispriča svoju priču svojim riječima. Tražitelja se nikada ne smije primoravati govoriti, ali mu se moraju dati jasne naznake da će službena osoba biti na raspolaganju u trenutku kada bude bio spreman govoriti o problemu s kojim se susreo.

Osobe koje su bile žrtve seksualnog ili drugih oblika nasilja koji se odnose na rodne razlike, kao i u ostalim slučajevima torture, često pokazuju određene simptome koji su posljedica traume. Simptomi mogu biti gubitak samopouzdanja, poteškoće u koncentraciji, osjećaj gubitka kontrole, strah, gubitak pamćenja i miješanje činjenica o događanjima. Žrtve koje su prošle kroz obiteljsko nasilje ustručavat će se govoriti o tome. U određenim bi se slučajevima trebalo omogućiti davanje iskaza u pisanom obliku kako se tražitelj ne bi morao prisjećati traumatičnih događanja pred osobama koje ne poznaje. Ako je potrebno i moguće treba ponuditi psihološku podršku, kako za tražitelje tako i za prevoditelje i službene osobe u postupku.

3.8 PREĆIZNOST / TOĆNOST PREVOĐENJA

**ZADATAK JE PREVODITELJA PREVESTI
SVE KULTURALNE PORUKE, I JEZIĆNE
I NEJEZIĆNE, BEZ MIJENJANJA
ZNAĆENJA. KOLOKVIJALNI IZRAZI NE
SMIJU SE PREVODITI NA FORMALAN
JEZIK I FORMALNI IZRAZI NE SMIJU BITI
ZAMIJENJENI KOLOKVIJALNIMA.**

Događaju se slućajevi da tražitelj iskazuje sadržaj koji je tipićan za njegovu kulturu. Ako prevoditelj ne mođe naći ekvivalent za pojedinu rijeć, izraz ili termin, ili u slućaju kada ekvivalent ne postoji, treba zatražit i od tražitelja objašnjenje. Prava vrijednost prevođenja ne leži samo u jezićnim vještina, već u tome da je prevoditelj i kanal komunikacije.

**PREMA DOBRIM PREVODITELJSKIM
PRAKSAMA, PREVODITELJ TREBA
BILJEŽITI IZREĆENO I PRIĆEKATI PAUZU
ZA NASTAVAK PRIJEVODA.**

U slućaju kada su potrebna dodatna pojašnjenja prevoditelj prvo treba obavijestiti stranu koja sluša da će zatražit dodatno pojašnjenje pojedine rijeći ili izraza. Nakon toga prevoditelj traži od tražitelja objašnjenje tako da istakne da prevoditelj treba objašnjenje i zatim prevede izrećeno.

Prevoditelj ne smije prevesti neki sadržaj dok nije u potpunosti siguran u značenje i ne smije objasniti tražitelju sadržaj na vlastitu inicijativu.

PREVODITELJ U SVAKOM SLUČAJU TREBA BITI SVJESTAN DA MOŽE PREVESTI SAMO ONE SADRŽAJE KOJE U POTPUNOSTI RAZUMIJE. TAKOĐER, PREVODITELJ TREBA OSIGURATI DA SADRŽAJ KOJI PREVODI NE BUDE PREDUG.

Ako tražitelj predugo iznosi određeni sadržaj, prevoditelj smije i treba prekinuti tražitelja kako bi bio u mogućnosti precizno prevesti sadržaj. Profesionalni prevoditelji trebali bi imati dovoljno samopouzdanja za ispravak vlastitih pogrešaka u trenutku kada ih uoče.

Događaju se i slučajevi u kojima tražitelji iznose neugodne ili uvredljive sadržaje. U teoriji, prevoditelj je dužan sve prevesti.

U PRAKSI, PREVODITELJ MOŽE UPOZORITI SLUŽBENU OSOBU NA PRIRODU TRAŽITELJEVE IZJAVE I ZATRAŽITI DOPUŠTENJE DA PROVJERI ŽELI LI TRAŽITELJ ZAISTA RABITI TAKAV RJEČNIK.

U SLUČAJEVIMA GDJE TRAŽITELJ RABI NESOFISTICIRANI JEZIK, PREVODITELJ NE BI TREBAO MIJENJATI ILI ULJEPŠAVATI RJEČNIK.

Uzevši u obzir specifičnosti ispitivanja posebno ranjivih skupina uvijek je bitno osigurati istinitost navoda.

3.9

MALOLJETNI TRAŽITELJI AZILA

Tijekom prevođenja ispitnog postupka za maloljetne tražitelje prevoditelji trebaju imati na umu postojanje razlika između odraslog i dječjeg načina izražavanja. Maloljetnim tražiteljima bi moglo biti puno teže nego odraslim tražiteljima vjerovati strancima.

**KADA SE RADI S DJECOM BOJA
GLASA, NEVERBALNA KOMUNIKACIJA I
IZRAZ LICA MOGU BITI PUNO VAŽNIJI
OD VERBALNOG IZRAŽAVANJA.
PREVODITELJI TREBAJU UZETI U OBZIR
RAZVOJ DJETETA I U SKLADU S TIME
RABITI PRIMJEREN JEZIK⁴.**

Stoga je bitno prije ispitnog postupka pažljivo objasniti maloljetnim tražiteljima da će im biti postavljena pitanja i iz kojeg razloga, imati razumijevanja ako maloljetni tražitelj pokazuje nervozu te ga pokušati smiriti i pri tome se ne ponašati kao maloljetnikov skrbnik kako to ne bi opstruiralo postupak.

**PREPORUČA SE SJEDITI BLIŽE
MALOLJETNOM TRAŽITELJU NEGO
SLUŽBENOJ OSOBI KAKO NE BI DOŽIVIO
PREVODITELJA KAO OSOBU AUTORITETA
JER BI TO MOGLO INHIBIRATI NJEGOVU
LAKOĆU ISKAZIVANJA.**

3.10 OSJETLJIVO ISKUSTVO TRAŽITELJA

Službene osobe i prevoditelji moraju biti svjesni mogućnosti da su neki od podnositelja zahtjeva, posebno žene, bili izloženi torturi i različitim oblicima nasilja. Oni u sebi nose bolna iskustva i ponekad im je teško o tome govoriti pred drugim ljudima, posebno ako je riječ o državnim službenicima, i tu se perspektivu treba uzeti u obzir kako bi se osobama koje su prolazile kroz teška iskustva prije i tijekom bijega iz njihovih država omogućilo da daju što je više moguće podataka o tome što su proživjele. Jedino na ovaj način može se precizno razumjeti njihovo stanje te dobiti informacije koje omogućuju procjenu rizika na temelju koje će se donijeti odluka o dobivanju statusa zaštićene osobe.

- 1 Čl. 14, Ujedinjeni narodi, Opća deklaracija o ljudskim
pravima, 10. prosinca 1948. godine
- 2 Ujedinjeni narodi, Konvencija o statusu izbjeglica iz
1951., 28. srpnja 1951. godine i Protokol o statusu
izbjeglica iz 1967. godine, 31. siječnja 1967. godine
- 3 Guidelines on the protection of refugee women,
<http://www.unhcr.org/3d4f915e4.html>
- 4 Guidelines for interviewing unaccompanied refugee
children and adolescents and preparing social histories
— Programme Technical Support Service
at Headquarters

Urednice: Vanja Bakalović i Cvijeta Senta
Autori: Vanja Bakalović i Bashkim Fazliu
Izdavač: Centar za mirovne studije
Lektura: Gordana Hržica
Dizajn i prijelom: Niko Mihaljević
Tisak: Kerschoffset

Godina izdanja 2015.
ISBN 978-953-7729-34-9

Ovaj materijal nastao je u okviru projekta
„Dobrodošli – razvoj i širenje mreže socijalnih
usluga za izbjeglice” kojeg financira Ministarstvo
socijalne politike i mladih.

Napominjemo da smo u Vodiču kod označavanja
rodnog identiteta koristili muški rod radi lakše
čitljivosti teksta te se termini u muškom rodu
odnose i na ženski rod.

www.cms.hr
www.facebook.com/CentarzaMirovneStudije
www.twitter.com/CMSZagreb
welcome.cms.hr